

10000

॥ एकाग्रिकाण्डे (मन्त्रप्रश्नः) प्रथमप्रश्नः ॥ हरिः ओम् ॥

10101

प्रसुग्मन्ता धियसा नस्य सक्षणि वरेभिर्वराः अभि षु प्रसीदत । अस्माकमिन्द्र
उभयं जुजोषति यथसौम्यस्यान्धसो बुबोधति ।
अनृक्षरा ऋजवस्सन्तु पन्था येभिस्सखायो यन्ति नो वरेयम् । समर्थमा सं भगो
नो निनीयाथ्सञ्जास्पत्यः सुयर्ममस्तु देवाः ।
अभ्रातृर्घ्नी वरुणापतिर्घ्नी बृहस्पते । इन्द्रापुत्रर्घ्नी लक्ष्म्यन्तामस्यै सवितस्सुव
। अघोरचक्षुरपतिर्घ्येधि शिवा पतिर्भ्यस्सुमनास्सुवर्चाः ।
जीवसूर्देवकामा स्योना शत्रो भव द्विपदे शञ्चतुष्पदे । इदमहय्यां त्वरिं पतिर्घ्यलक्ष्मिस्तां
निर्दिशामि । जीवाः रुदन्ति विमयन्ते अद्भूरे
दीर्घामनु प्रसिति दीधियुर्नरः । वामं पितृभ्यो य इदः संमेरिरे मयः पतिर्भ्यो
जनयः परिष्वजे । व्युक्षत् क्रूरमुदचन्त्वाप आऽस्यै
ब्राह्मणास्त्रपनः हरन्तु । अवीरघ्नीरुदचन्त्वापः । अर्यम्णो अग्निं परियन्तु क्षिप्रं
प्रतीक्षन्ताः श्वश्रवो देवराश्च । खेऽनसुः खे रथः खे
युगस्य शचीपते । अपालामिन्द्र त्रिः पूत्व्यैकरथसूर्यवर्चसम् । शन्ते हिरण्यः
शमु सन्त्वापशन्ते मेधी भवतु शय्युंगस्य तृन् ।
शन्त आपशशतपवित्रा भवन्त्वथा पत्या तन्वः सःसृजस्व ॥ (1)

10100

दीधियुर्नरोऽष्टौ च ॥ (1)

10201

इति प्रथमप्रश्ने प्रथमः खण्डः ।

हिरण्यवर्णाश्शुचयः पावकाः प्रचक्रमुरहित्वाऽवद्यमापः । शतं पवित्रा वितता
ह्यासु ताभिष्ठा देवस्सविता पुनातु । हिरण्यवर्णाश्शुचयः
पावका यासु जातः कश्यपो यास्वग्निः । या अग्निं गर्भं दधिरे सुवर्णास्तास्त आपशश
स्योना भवन्तु । यासाः राजा वरुणो याति मद्भ्ये
सत्यानृते अं वपश्यञ्जनानाम् । या अग्निं गर्भं दधिरे सुवर्णास्तास्त आपशश स्योना
भवन्तु । यासां देवा दिवि कृण्वन्ति भक्षं या अन्तरिक्षे
बहुधा निर्विष्टाः । या अग्निं गर्भं दधिरे सुवर्णास्तास्त आपशश स्योना भवन्तु ।
शिवेन त्वा चक्षुषा पश्यन्त्वापशिवया तन्वोपस्पशन्तु
त्वचन्ते । घृतश्चुतश्शुचयो याः पावकास्तास्त आपशश स्योना भवन्तु । परि त्वा

गिर्वणो गिरं इमा भवन्तु विश्वतः । वृद्धायुमनु वृद्धयो
जुष्टा भवन्तु जुष्टयः । आशासानेत्येषा । पूषा त्वेतो नयतु हस्तगृह्याश्विनौ त्वा
प्रवहताः रथेन । गृहानाच्छ गृहपत्नी यथाऽसौ वशिनी त्वं
विदथुमावदासि ॥ (2)

10200

भवन्तु पञ्च च ॥(2)

10301

इति प्रथमप्रश्ने द्वितीयः खण्डः ॥

सोमः प्रथमो विविदे गन्धर्वो विविदु उत्तरः । तृतीयो अग्निष्टे पतिस्तुरीयस्ते
मनुष्यजाः । सोमोऽददद्गन्धर्वाय गन्धर्वोऽददद्ग्नये । रथिञ्च
पुत्राःश्चादादग्निर्मह्यमथो इमाम् । गृभ्णामि ते सुप्रजास्त्वाय हस्तं मया पत्या
जरदष्टिर्यथाऽसं । भगो अर्यमा सविता पुरन्धिर्मह्यन्त्वाऽ
दुर्गारहपत्याय देवाः । ते ह पूर्वे जनासो यत्र पूर्ववहो हिताः । मूर्द्धन्वान्
यत्र सौभ्रवः पूर्वो देवेभ्य आऽतपत् । सरस्वति प्रेदमव सुभगे
वाजिनीवति । तां त्वा विश्वस्य भूतस्य प्रगायामस्यग्रतः । य एति प्रदिशस्सर्वा दिशोऽनु
पर्वमानः । हिरण्यहस्त ऐरम्मस्स त्वा मन्मनसं
कृणोतु । एकमिषे विष्णुस्त्वाऽन्वेतु द्वे ऊर्जे त्रीणि व्रताय चत्वारि मायोभवाय
पञ्च पशुभ्युषडृतुभ्यस्सप्त सप्तभ्यो होत्राभ्यो विष्णुस्त्वाऽन्वेतु ।
सखा सप्तपदा भव सखायौ सप्तपदा बभूव सख्यन्ते गमेयः सख्यात्ते मा योषः सख्यान्मे
मा योष्टास्समयाव सङ्कल्पावहै सं प्रियौ रोचिष्णू
सुमनस्यमानौ । इषुमूर्जमभि संवसानौ सन्नौ मनाःसि सं व्रता समु चित्तान्याकरम्
। सा त्वमस्यमूहममूहमस्मि सा त्वं द्यौरहं पृथिवी त्वः
रेतोऽहः रेतोभृत्वं मनोऽहमस्मि वाक्त्वः सामाहमस्पृक्त्वः सा मामनुव्रता
भव पुःसे पुत्राय वेत्तवै श्रियै पुत्राय वेत्तवा एहि सूनृते ॥ (3)

10300

अग्रतष्पट्च ॥ (3)

10401

इति तृतीयः खण्डः ॥

सोमाय जनिविदे स्वाहा । गन्धर्वाय जनिविदे स्वाहा । अग्रये जनिविदे स्वाहा
। कन्यला पितृभ्यो यतीपति लोकमव दीक्षामदास्थ स्वाहा ।
प्रेतो मुञ्चाति नामुतस्सुबद्धाममुतस्करत् । यथेयमिन्द्र मीद्वस्सुपुत्रा सुभगाऽसति

। इमान्त्वमिन्द्र मीद्वस्सुपुत्राः सुभगां कुरु । दशास्यां पुत्राना
 धेहि पतिमेकादशं कृधि । अग्रिरैतु प्रथमो देवतानाः सोऽस्यै प्रजां मुञ्चतु
 मृत्युपाशात् । तदयः राजा वरुणोऽनुमन्यतां यथेय स्त्री पौत्रमघन्न
 रोदात् । इमाम्ग्रिस्त्रायतां गार्हपत्यः प्रजामस्यै नयतु दीर्घमायुः । अशून्योपस्था
 जीवतामस्तु माता पौत्रमानन्दमभि प्रबुद्धयतामियम् ।
 मा ते गृहे निशि घोष उत्थादन्यत्र त्वद्दुत्यस्सर्व्विशन्तु । मा त्वं विकेश्युर
 आवधिष्ठा जीवपत्नी पतिलोके विराज् पश्यन्ती प्रजाः
 सुमनस्यमानाम् । द्यौस्ते पृष्ठः रक्षतु वायुरूरू अश्विनौ च स्तनन्धयन्तः सविताऽभि
 रक्षतु । आ वासंसः परिधानाद्बृहस्पतिर्विश्वे देवा अभिरक्षन्तु
 पश्चात् । अप्रजस्तां पौत्र मृत्युं पाप्मानमुत वाऽघम् । शीर्ष्णस्त्रजमिवोन्मुच्य
 द्विषद्भ्यः प्रतिमुञ्चामि पाशम् । इमं मे वरुण तत्त्वा यामि
 त्वन्नो अग्रे सत्वन्नो अग्रे त्वमग्रे अयाऽस्यया सन्मनसा हितः । अया सन् हव्यमूहिषेऽया नो धेहि भेषजम्
 ॥ (4)

10400

रोदाद्भेषजम् ॥ (4)

10501

इति प्रथमप्रश्ने चतुर्थः खण्डः ॥

आतिष्ठेममश्मानमश्मेव त्व स्थिरा भव । अभितिष्ठ पृतन्यतस्सहस्व पृतनायतः । इयन्नार्युर्पब्रूते
 कुल्पान्यावपन्तिका । दीर्घायुरस्तु मे
 पतिर्जीवातु शरदश्शतम् । तुभ्यमग्रे पर्यवहन्त्सूर्या वहतुना सह । पुनः पतिभ्यो
 जायां दा अग्रे प्रजया सह । पुनः पत्नीमग्रिरदादायुषा
 सह वर्चसा । दीर्घायुरस्या यः पतिस्स एतु शरदश्शतम् । विश्वा उत त्वया व्यं
 धारा उदन्या इव । अतिगाहेमहि द्विषः ।
 आतिष्ठेममश्मानम् । अर्यमणन्नु देवं कन्या अग्रिमयक्षत । स इमान्देवो अद्भुरः
 प्रेतो मुञ्चाति नामुतस्सुबुद्धाममुतस्करत् । तुभ्यमग्रे
 पर्यवहन्पुनः पत्नीमग्रिरदाद्विश्वा उत त्वया व्यमातिष्ठेममश्मानम् । त्वमर्यमा
 भवसि यत्कनीनात्राम स्वधावृथ्स्वर्यं बिभर्षि । अञ्जन्ति
 वृक्षः सुधितन्न गोभिर्यदंपती समनसा कृणोषि । तुभ्यमग्रे पर्यवहन्पुनः पत्नीमग्रिरदाद्विश्वा
 उत त्वया व्यम् । प्र त्वा मुञ्चामि वरुणस्य
 पाशाद्येन त्वाऽबद्धात्सविता सुकेतः । धातुश्च योनौ सुकृतस्य लोके स्योनन्ते
 सह पत्या करोमि । इमं विष्यामि वरुणस्य पाशं

यमबद्धीत सविता सुशेवः । धातुश्च योनौ सुकृतस्य लोकेऽरिष्टां त्वा सह पत्या
करोमि । अयाश्चाग्रेऽस्यनभिश्स्तीश्च सत्यमित्त्वमया
असि । अयसा मनसा धृतोऽयसा हव्यमूहिषेऽया नो धेहि भेषजम् ॥ (5)
10601

द्विषस्सुशेवस्त्रीणि च ॥

इति प्रथमप्रश्ने पञ्चमः खण्डः ॥

सत्येनोत्तभिता भूमिस्सूर्येणोत्तभिता द्यौः । ऋतेनादित्यास्तिष्ठन्ति दिवि सोमो
अधि श्रितः । युञ्जन्ति ब्रह्मं योगैयोगे ।

सुकृःशुकः शल्मलिं विश्वरूपः हिरण्यवर्णः सुवृतः सुचक्रम् । आरोह वद्धमृतस्य
लोक स्योनं पत्ये वहतुं कृणुष्व । उदुत्तरमारोहन्ती व्यस्यन्ती

पृतन्यतः । मूर्द्धानं पत्युरा रोह प्रजायां च विराङ्गव । सम्राज्ञी श्वशुरे भव सम्राज्ञी
श्वश्रुवां भव । ननान्दरि सम्राज्ञी भव सम्राज्ञी अधि

देवृषु । स्नुषाणाः श्वशुराणां प्रजायांश्च धनस्य च । पतीनाञ्च देवृणाञ्च सजातानां
विराङ्गव । नीललोहिते भवतः कृत्यासक्तिर्व्यज्यते ।

एधन्तेऽस्या ज्ञातयः पतिर्बन्धेषु बद्धयते । ये वद्धश्चन्द्रं वहतुं यक्ष्मा यन्ति
जनाः अनु । पुनस्तान् यज्ञियां देवा नयन्तु यत् आगताः ।

मा विदन्परिपन्थिनो य आसीदन्ति दंपती । सुगेभिर्दुर्गमतीतामपं द्रान्त्वरातयः
। सुगं पन्थानमारुक्ष्मरिष्ट स्वस्तिवाहनम् । यस्मिन्वीरो

न रिष्यत्यन्येषां विन्दते वसु ॥ (6)

10600

धनस्य च नव च ॥ (6)

10701

इति प्रथमप्रश्ने षष्ठः खण्डः ।

तामन्दसाना मनुषो दुरोण आ धत्तः रयिं दशवीरं वचस्यवे" । कृतं तीर्थः सुप्रपाणः
शुभस्पती स्थाणुं पथेष्ठामपं दुर्मतिः हतम् । अयन्नो

मूढ्याः पार स्वस्ति नैषद्वनस्पतिः । सीरा नस्सुतरा भव दीर्घायुत्वायु वर्चसे

। अस्यपारे निर्ऋथस्य जीवा ज्योतिरशीमहि । मूढ्या

इन्द्रस्स्वस्तये" । यदृतेचिदभिश्चिषः पुरा जर्तृभ्य आतृदः । सन्धाता सन्धिं

मघवा पुरोवसुर्निष्कर्ता विहुतं पुनः । इडामग्र इमं

मै वरुण तत्त्वा यामि त्वन्नो अग्रे स त्वन्नो अग्रे त्वमग्रे अयासि । ये गन्धर्वा अप्सुरसश्च देवीरेषु

वृक्षेषु वानस्पत्येष्वासते । शिवास्ते अस्यै वद्धै भवन्तु मा हिंसिषुर्वहतुमूढ्यमानाम्

। या ओषधयो या नृद्यौ यानि धन्वानि ये वना ।

ते त्वा वधु प्रजावर्ती प्र त्वे मुञ्चन्त्वहंसः । संकाशयामि वहतुं ब्रह्मणा गृहैरघोरेण
चक्षुषा मैत्रेण । पर्याणद्धं विश्वरूपं यदस्याः स्योनं

पतिभ्यस्सविता कृणोतु तत् । आ वामगन्धसुमतिर्वाजिनी वसून्यश्विना हृत्सु कामाः अयःसत

। अभूतङ्गोपा मिथुना शुभस्पती प्रिया

अर्यम्णो दुर्याः अशीमहि । अयन्नो देवस्सविता बृहस्पतिरिन्द्राग्नी मित्रावरुणा

स्वस्तये । त्वष्टा विष्णुः प्रजयां सःरराणः काम् आयातं

कामाय त्वा विमुञ्चतु ॥ (7)

10700

आसते नव च ॥ (7)

10801

इति प्रथमप्रश्ने सप्तमः खण्डः ।

शर्म वर्मेदमाहरास्यै नार्या उपस्तिरे । सिनीवालि प्रजायतामियं भर्गस्य सुमतावसत्

। गृहान्भद्रान्धसुमनसः प्रपद्येऽवीरघ्नी वीरवतस्सुवीरान् ।

इरां वहतो घृतमुक्षमाणास्तेष्वहः सुमनास्सं विशामि । आगन्गोष्ठं महिषी गोभिरश्वैरायुष्मत्पत्नी

प्रजयां स्ववित् । बर्ही प्रजाञ्जनयन्ती

सुरत्नेममग्निः शतहिमास्सपर्यात् । अयमग्निर्गृहपतिस्सुसः सत्पुष्टिवर्द्धनः

। यथा भर्गस्याभ्यां ददद्रयिं पुष्टिमथो प्रजाम् । प्रजायां आभ्यां प्रजापत्

इन्द्राग्नी शर्म यच्छतम् । यथैनयोर्न प्रमीयाता उभयोर्जीवतोः प्रजा । तेन भूतेन

हविषाऽयमा प्यायतां पुनः । जायां यामस्मा आवाक्षुस्ताः

रसेनाभि वर्द्धताम् । अभिर्वर्द्धतां पयसाऽभि राष्ट्रेण वर्द्धताम् । रय्या सहस्रपोषसेमौ

स्तामनपेक्षितौ । इहैव स्तं मा वियोष्टं विश्वमायुर्व्यश्रुतम् ।

मृद्या इन्द्रस्वस्तये । ध्रुवैधि पोष्या मयि मह्यन्त्वाऽदाहृहस्पतिः । मया

पत्या प्रजावर्ती सं जीव शरदश्शतम् । त्वष्टा जायामजनयत्

त्वष्टाऽस्यै त्वां पतिम् । त्वष्टा सहस्रमायूषि दीर्घमायुः कृणोतु वाम् । इमं मे

वरुण तत्त्वा यामि त्वन्नो अग्रे स त्वन्नो अग्रे त्वमग्रे अयासि ॥ (8)

10800

जीवतोः प्रजा वामेकञ्च ॥ (8)

10901

इति प्रथमप्रश्ने अष्टमः खण्डः ।

इह गावः प्रजायद्धमिहाश्वा इह पूरुषाः । इहो सहस्रदक्षिणो रायस्पोषो निषीदतु

। सोमैनादित्या बलिनुस्सोमैन पृथिवी दृढा । अथो
नक्षत्राणामेषामुपस्थे सोम आधितः । प्र स्वस्थः प्रेयं प्रजया भुवने शोचेष्ट । इह
प्रियं प्रजया ते समृद्धयतामस्मिन् गृहे गार्हपत्याय
जागृहि । एना पत्या तन्वः सः सृजस्वाथा जीवीं विदथमा वदासि । सुमुङ्गलीरियं
वधूरिमाः संमेत पश्यत । सौभाग्यमस्यै दुत्वायाथास्तं
वि परेतन । ध्रुवक्षितिर्ध्रुवयोनिर्ध्रुवमसि ध्रुवतस्स्थितम् । त्वन्नक्षत्राणां
मेथ्यसि स मा पाहि पृतन्यतः । सप्तऋषयः प्रथमां कृत्तिकाना
मरुन्धतीम् । यद्ध्रुवताः ह निन्युष्वृत्तिकामुख्ययोगं वहन्तीयमस्माकमेधत्वष्टमी
। सदसुस्पतिमद्भुतं प्रियमिन्द्रस्य काम्यम् । सनिं
मेधामयासिषम् । उद्दीप्यस्व जातवेदोऽपुन्रिर्ऋतिं मम । पशूँश्च मह्यमा वह जीवन्ञ्च
दिशो दश । मा नो हिंसीज्जातवेदो गामश्वं
पुरुषञ्जगत् । अबिभ्रदग्र आगृहि श्रिया मा परिपातय ॥ (9)
10900

ध्रुवतस्स्थितन्नव च ॥ (9)
11001

इति प्रथमप्रश्ने नवमः खण्डः ॥

उदीर्ष्वार्तो विश्वावसो नमसेडामहे त्वा । अन्यामिच्छ प्रफर्व्यः सञ्जायां पत्या सृज
। उदीर्ष्वार्तः पतिवती ह्येषा विश्वावसुं नमसा गीर्भिरीष्टि ।
अन्यामिच्छ पितृषदं व्यक्ताः स ते भागो जनुषा तस्य विद्धि । अग्ने प्रायश्चित्ते
त्वन्देवानां प्रायश्चित्तिरसि ब्राह्मणस्त्वा नाथकामः प्रपद्ये
याऽस्यां पतिघ्नी तनूः प्रजाघ्नी पशुघ्नी लक्ष्मिघ्नी जारघ्नीमस्यै ताङ्कणोमि
स्वाहा । वायो प्रायश्चित् आदित्य प्रायश्चित्ते प्रजापते प्रायश्चित्ते
त्वन्देवानां प्रायश्चित्तिरसि ब्राह्मणस्त्वा नाथकामः प्रपद्ये याऽस्यां पतिघ्नी
तनूः प्रजाघ्नी पशुघ्नी लक्ष्मिघ्नी जारघ्नीमस्यै ताङ्कणोमि स्वाहा ।
प्रसवश्चोपयामश्च काटेश्चार्णवश्च धर्णसिश्च द्रविणञ्च भर्गश्चान्तरिक्षञ्च
सिन्धुश्च समुद्रश्च सरस्वाश्च विश्वव्यचाश्च ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि
तमेषाञ्जभे दध्मस्स्वाहा । मधुश्च माधवश्च शुक्रश्च शुचिश्च नभश्च नभस्यश्चेषश्चोर्जश्च
सहश्च सहस्यश्च तपश्च तपस्यश्च ते यं द्विष्मो यश्च
नो द्वेष्टि तमेषाञ्जभेदध्मस्स्वाहा । चित्तञ्च चित्तिश्चाकूतञ्चाकूतिश्चाधीतञ्चाधीतिश्च
विज्ञातञ्च विज्ञानञ्च नाम च क्रतुश्च दर्शश्च पूर्णमासश्च
ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषाञ्जभे दध्मस्स्वाहा । भूस्स्वाहा भुवस्स्वाहा सुवस्स्वाहोः स्वाहा ॥ (10)

11000

उदीर्घातो दश ॥ (10)

11101

इति प्रथमप्रश्ने दशमः खण्डः ॥

अपश्यन्त्वा मनसा चेकितानं तपसो जातं तपसो विभूतम् । इह प्रजामिह रयिः रराणः
प्रजायस्व प्रजया पुत्रकाम । अपश्यन्त्वा मनसा
दीर्घ्यानाः स्वायां तनूः ऋत्विये नार्थमानाम् । उप मामुच्चा युवतिर्बुभूयाः
प्रजायस्व प्रजया पुत्रकामे । समञ्जन्तु विश्वे देवास्समापो हृदयानि
नौ । सं मातरिश्वा सं धाता समु देष्ट्री दिदेष्टु नौ । प्रजापते तन्वं मे जुषस्व त्वष्ट्रदेवेभिस्सहसाम
इन्द्र । विश्वैर्देवैरातिभिस्सः रराणः पुःसां
बहूनां मातरस्स्याम । आ नः प्रजाञ्जनयतु प्रजापतिराजरसाय समनक्त्वयमा । अर्दुर्मङ्गलीः
पतिलोकमा विश् शत्रो भव द्विपदे शञ्चतुष्पदे ।
तां पूषञ्छिवतमा मेरयस्व यस्यां बीजं मनुष्यां वपन्ति । या न ऊरु उशती विस्रयातै
यस्यामुशन्तः प्रहरेम शेफम् ॥ (11)

11000

शञ्चतुष्पदे द्वे च ॥ (11)

11201

इति प्रथमप्रश्ने एकादशः खण्डः ॥

आरोहोरुमुपबरहस्व बाहुं परिष्वजस्व जायाः सुमनस्यमानः । तस्यां पुष्यतं मिथुनौ
सयौनी बर्ही प्रजां जनयन्तौ सरैतसा । आर्द्रयाऽरण्या
यत्रामन्थत्पुरुषं पुरुषेण शक्रः । तदेतौ मिथुनौ सयौनी प्रजयाऽमृतैनेह गच्छतम्
। अहं गर्भमदधामोषधीष्वहं विश्वेषु भुवनेष्वन्तः । अहं
प्रजा अंजनयं पितृणामहं जनिभ्यो अपरीषु पुत्रान् । पुत्रिणेमा कुमारिणा विश्वमायुर्व्यंश्रुतम्
। उभा हिरण्यपेशसा वीतिहोत्रा कृतद्वंसू ।
दशस्यन्त्वाऽमृताय कःशमूधो रोमशः हथो देवेषु कृणुतो दुर्वः ॥ (12)

11200

आरोह नव ॥ (12)

11301

इति प्रथमप्रश्ने द्वादशः खण्डः ॥

विष्णुर्योनिङ्कलयतु त्वष्टा रूपाणि पिशतु । आसिञ्चतु प्रजापतिर्धाता गर्भं दधातु
ते । गर्भन्धेहि सिनीवाल्लि गर्भन्धेहि सरस्वति । गर्भन्ते
अश्विनौ देवावा धत्तां पुष्करस्रजा । हिरण्ययी अरणी यन्निर्मन्थतो अश्विना

। तन्ते गर्भः हवामहे दशमे मासि सूतवे । यथेयं पृथिवी मही
तिष्ठन्ती गर्भमादधे । एवन्त्वं गर्भमा धत्स्व दशमे मासि सूतवे । यथा पृथिव्यग्निगर्भा
द्यौर्यथेन्द्रेण गर्भिणी । वायुर्यथा दिशां गर्भं एवं गर्भं
दधामि ते । विष्णो श्रेष्ठेन रूपेणास्यान्नार्यां गवीन्याम् । पुमांसं गर्भमा धेहि
दशमे मासि सूतवे । नेजमेषु परां पत् सुपुत्रः पुनरा पत ।
अस्यै मे पुत्रकामायै गर्भमा धेहि यः पुमान् । व्यस्य योनिं प्रति रेतो गृहाण
पुमान्पुत्रो धीयतां गर्भो अन्तः । तं माता दशमासो विभर्तु
स जायतां वीरतमस्त्वानाम् । आ ते गर्भो योनिमेतु पुमान्बाण इवेषुधिम् । आ वीरो जायतां पुत्रस्ते
दशमास्यः ॥ (13)

11300

गर्भं दधामि तेऽष्टौ च ॥ (13)

11401

इति प्रथमप्रश्ने त्रयोदशः खण्डः ॥

कुरोमिं ते प्राजापत्यमा गर्भो योनिमेतु ते । अनूनः पूर्णो जायतामश्लोणोऽपिशाचधीतः
। पुमांस्ते पुत्रो नारि तं पुमाननु जायताम् ।
तानि भद्राणि बीजान्यृषभा जनयन्तु नौ । यानि भद्राणि बीजान्यृषभा जनयन्ति नः
। तैस्त्वं पुत्रान् विन्दस्व सा प्रसूर्धेनुका भव ।
काम प्रमृद्ध्यतां मह्यमपराजितमेव मे । यं कामं कामये देव तं मे वायो समर्द्धय
। अनुहवं परिह्वं परीवादं परिक्षपम् । दुस्स्वप्नं दुरुदितं
तद्विषद्ध्यो दिशाम्यहम् । अनुहूतं परिहूतः शकुनेर्यदशाकुनम् । मृगस्य सूतमक्षण्या
तद्विषद्ध्यो दिशाम्यहम् । आरात्ते अग्निरस्त्वारात्परशुरस्तु
ते । निवाते त्वाऽभिवर्षतु स्वस्ति तेऽस्तु वनस्पते स्वस्ति मेऽस्तु वनस्पते । नमश्शकृत्सदे
रुद्राय नमो रुद्राय शकृत्सदे । गोष्ठमसि
नमस्ते अस्तु मा मा हिःसीस्सिर्गसि नसि वज्रो नमस्ते अस्तु मा मा हिःसीः । उद्गातेव
शकुने सामं गायसि ब्रह्मपुत्र इव सर्वनेषु शःससि ।
स्वस्ति नश्शकुने अस्तु प्रति नस्सुमना भव ॥ (14)

11400

अहमष्टौ च ॥ (14)

11501

इति प्रथमप्रश्ने चतुर्दशः खण्डः ॥

प्रातरग्निं प्रातरिन्द्रं हवामहे प्रातर्मित्रावरुणा प्रातरश्विना । प्रातर्भगं

पूषणं ब्रह्मणस्पतिम्प्रातस्सोममुत रुद्रः हुवेम । प्रातर्जितं भगमुग्रः
हुवेम वयं पुत्रमदितेर्यो विधुता । आध्रश्चिद्यं मन्यमानस्तुरश्चिद्राजा चिद्यं
भगं भुखीत्याह । भगु प्रणेतर्भगु सत्यराधो भगोमान्धियमुदवु ददन्नः ।
भगु प्रणो जनयु गोभिरश्वैर्भगु प्रनृभिर्नृवन्तस्स्याम । उतेदानीं भगवन्तस्स्यामोत
प्रपित्व उत मध्ये अह्नाम् । उतोदिता मघवन्त्सूर्यस्य वयन्देवानां
सुमतौ स्याम । भगं एव भगवाः अस्तु देवास्तेन वयं भगवन्तस्स्याम । तन्त्वा भगु सर्वं इज्जोहवीमि स
नो भग पुरएता भवेह ।

समध्वरायोषसो नमन्त दधिक्रावैव शुचये पदाय । अर्वाचीनव्वसुविदुं भगन्नो
रथमिवाश्वा वाजिन् आवहन्तु । अश्वावतीर्गोमतीर्न उषासो
वीरवतीस्सदमुच्छन्तु भद्राः । घृतन्दुहाना विश्वतः प्रपीना यूयं पात स्वस्तिभिस्सदा नः ॥(15)
11500

भवेह चत्वारि च ॥ (15)

11601

इति प्रथमप्रश्ने पञ्चदशः खण्डः ॥

इमां खनाम्योषधीं वीरुधुं बलवत्तमाम् । यया सपत्नीं बाधते यया संविन्दते पतिम्
। उत्तानपर्णे सुभगे सहमाने सहस्वति । सपत्नीं मे
पराधम् पतिं मे केवलं कृधि । उत्तराऽहमुत्तर उत्तरेदुत्तराभ्यः । अथा सपत्नी
या ममाधरा साऽधराभ्यः । न ह्यस्यै नाम गृष्णामि नो
अस्मिन्नमते जने । परामेव परावतः सपत्नीं नाशयामसि । अहमस्मि सहमानाऽथ
त्वमसि सासृहिः । उभे सहस्वती भूत्वा सपत्नीं मे
सहावहे । उप तेऽधाः सहमानामभि त्वाऽधाः सहीयसा । मामनु प्र ते मनो वृत्सं गौरिव धावतु पथा
वारिव धावतु ॥ (16)

11600

सहावहे द्वे च ॥ (16)

11701

इति प्रथमप्रश्ने षोडशः खण्डः ।

उदुसौ सूर्यो अगादुदुयं मामको भगः । अहन्तद्विद्वलापतिमभ्यसाक्षि विषासृहिः । अहं
केतुरहं मूर्धाऽहमुग्रा विवाचनी । ममेदनु क्रतुं
पतिस्सेहानाया उवाचरेत् । मम पुत्राशशत्रुहणोऽथो मे दुहिता विराट् । उताहमस्मि
सञ्जया पत्युर्मे श्लोकं उत्तमः । येनेन्द्रो हविषा
कृत्यभवद्विव्युत्तमः । अहन्तदक्रि देवा असपत्ना किलाभवम् । असपत्ना संपत्निघ्नी

जयन्त्यभिभूवरी । आविथ्सि सर्वासाः राधो वर्चो

अस्थेयसामिव । समजैषमिमा अहः सपत्नीरभिभूवरीः । यथाऽहमस्य वीरस्य विराजामि धनस्य च ॥

(17)

11700

अस्थेयसामिव द्वे च ॥ (17)

11801

इति प्रथमप्रश्ने सप्तदशः खण्डः ॥

अक्षीभ्यान्ते नासिकाभ्यां कर्णाभ्यां चुबुकादधि । यक्ष्मं शीर्षण्यं मुस्तिष्काञ्जिह्वाया

विवृहामि ते । ग्रीवाभ्यस्त उष्णिहाभ्यः कीकसा

भ्योऽनूक्यात् । यक्ष्मं दोषण्यमसाभ्यां बाहुभ्यां विवृहामि ते । आन्त्रेभ्यस्ते

गुदाभ्यो वनिष्ठोरहृदयादधि । यक्ष्मं मत्स्नाभ्यां यक्रः

प्लाशिभ्यो विवृहामि ते । ऊरुभ्यान्तेऽष्टीवद्भ्यां जङ्घाभ्यां प्रपदाभ्याम् । यक्ष्म

श्रोणीभ्यां भासदाब्दुससो विवृहामि ते । मेहनाद्वलङ्करणालोमभ्यस्ते

नुखेभ्यः । यक्ष्मः सर्वस्मादात्मनस्तमिमं विवृहामि ते । अङ्गादङ्गालोमो लोमो

जातं पर्वणिपर्वणि । यक्ष्मः सर्वस्मादात्मनस्तमिमं विवृहामि ते ।

परादेहि शाबल्यं ब्रह्मभ्यो विभजा वसु । कृत्येषा पद्वती भूत्वा जायाऽऽविशते

पतिम् । अश्लीला तनूर्भव रुशती पापयाऽमुया । पतिर्यद्वद्धै

वाससा स्वमङ्गमभिधिथ्सति । क्रूरमेतत् कटुकमेतदपाष्ठवद्विषवन्नैतदत्तवे

। सूर्या यः प्रत्यक्षं विद्याथ्स एतत् प्रतिगृह्णीयात् । आशसनं

विशसनमथो अधि विचर्तनम् । सूर्यायाः पश्य रूपाणि तानि ब्रह्मोत शंसति ॥ (18)

11800

इमं विवृहामि ते शंसति ॥ (18)

10000

अक्षीभ्यां ग्रीवाभ्य आन्त्रेभ्य ऊरुभ्यां मेहनादङ्गादङ्गात्परा देहि सप्त ॥

प्रसुग्मन्ताष्टादश हिरण्यवर्णाः पञ्चदश सोमः प्रथमषोडश सोमाय जनिविदे

विशतिरतिष्ठेमन्त्रयोविशतिस्सत्येन तामन्दसानैकान्नविशति

रेकान्नविशतिश्शर्म वमैकविशतिरिह गावु एकान्नविशतिरुदीर्घातो दशापश्यन्त्वा

द्वादशारोहोरुन्नव विष्णुर्योनिं करोमि तेऽष्टादशाष्टादश

प्रातरग्निं चतुर्दशेमां खनाम्युदसौ सूर्यो द्वादशद्वादशाक्षीभ्यान्ते विशतिरष्टादश ॥18॥

प्रसुग्मन्ताऽपश्यन्त्वाऽष्टादश ॥18॥

प्रसुग्मन्ता तानि ब्रह्मोत शंसति ॥

इति एकाग्रिकाण्डे प्रथमप्रश्नः समाप्तः ॥ हरिः ओ(4)म् । श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

२००००

हरिः ओम् ॥ अथ एकाग्रिकाण्डे द्वितीयप्रश्नः प्रारम्भः ।

२०१०१

उष्णेन वायवुदकेनेह्यदितिः केशान् वपतु । आपं उन्दन्तु जीवसे दीर्घायुत्वाय वचसे । ज्योक्च सूर्यं दृशे ।

येनावपथ्सविता क्षुरेण

सोमस्य राज्ञो वरुणस्य विद्वान् । तेन ब्रह्माणो वपतेदमस्यायुष्माञ्जरदष्टिर्यथाऽसदयमसौ

। येन पूषा बृहस्पतेरग्रेरिन्द्रस्य चायुषेऽवपत् ।

तेनास्यायुषे वप सौश्लोक्याय स्वस्तये । येन भूयश्चरात्ययज्योक्च पश्याति सूर्यम्

। तेनास्यायुषे वप सौश्लोक्याय स्वस्तये । येन पूषा

बृहस्पतेरग्रेरिन्द्रस्य चायुषेऽवपत् । तेन ते वपाम्यसावायुषा वचसा यथा ज्योक्सुमना

असाः । यत्क्षुरेण मर्चयता सुपेशसा

वसा वपसि केशान् । शुन्धि शिरो मास्यायुः प्रमोषीः । उवाय केशान् वरुणस्य

राज्ञो बृहस्पतिस्सविता सोमो अग्निः । तेभ्यो निधानं

बहुधाऽन्विन्दन्नन्तरा द्यावापृथिवी अपस्सुवः ॥

२०१००

आयुषेऽवपत्पञ्च च ॥ (१)

इति द्वितीयप्रश्ने प्रथमः खण्डः ॥

२०२०१

आयुर्दा देव जरसं गृणानो घृतप्रतीको घृतपृष्ठो अग्रे । घृतं पिबन्नमृतञ्चारु

गव्यं पितेव पुत्रञ्जरसे नयेमम् । आतिष्ठेममश्मानुमश्मेव त्व

स्थिरो भव । अभितिष्ठ पृतन्यतस्सहस्व पृतनायुतः । रेवतीस्त्वा व्यक्ष्णन्कृत्तिकाश्चाकृन्त

स्त्वा । धियोऽवयन्नवग्र आवृञ्जन्त्सहस्रमन्ताः

अभितो अयच्छन् । देवीर्देवाय परिधी संवित्रे । महत्तदासामभवन्महित्वनम् । या अकृन्तन्नवयन्

या अतन्वत् याश्च देवीरन्तानुभितोऽददन्त ।

तास्त्वा देवीर्जरसे संव्ययन्त्वायुष्मानिदं परिधत्स्व वासः । परिधत्त धत्त वाससैनः

शतायुषं कृणुत दीर्घमायुः । बृहस्पतिः प्रायच्छद्वासं

एतथ्सोमाय राज्ञे परिधात्वा उ । जरां गच्छासि परिधत्स्व वासो भवा कृष्टीनामभिशस्तिपावा

। शतञ्च जीव शरदस्सुवर्चां रायश्च पोषमुप

संव्ययस्व । परीदं वासो अधिधास्वस्तयेऽभूरापीनामभिशस्तिपावा । शतञ्च जीव शरदः

पुरुचीर्वसूनि चार्यो विभजासि जीवन् । इयं

दुरुक्तात्परिबाधमाना शर्म वरूथं पुनती न आगात् । प्राणापानाभ्यां बलमाभरन्ती
प्रिया देवानां सुभगा मेखलेयम् । ऋतस्य गोप्त्री तर्पसः
परुस्पी घृती रक्षस्सहमाना अरातीः । सा नस्समन्तमनु परीहि भद्रया भर्तारस्ते
मेखले मा रिषाम । मित्रस्य चक्षुर्धरुणं बलीयस्तेजो यशस्वि
स्थविरुः समिद्धम् । अनाहनस्यं वसनञ्जरिष्णु परीदं वाज्यजिनन्दधेऽहम् ॥ (२)

२०२००

वासो मा रिषाम द्वे च ॥ (२)

इति द्वितीयप्रश्ने द्वितीयः खण्डः ॥

२०३०१

आगन्त्रा समगन्महि प्र सु मृत्युं युयोतन । अरिष्टास्सञ्चरेमहि स्वस्ति चरतादिह
स्वस्त्या गृहेभ्यः । समुद्रादूर्मिर्मधुमाः उदारदुपाः शुना
सममृतत्वमश्याम् । इमेनुते रश्मयस्सूर्यस्य येभिस्सपित्वं पितरो न आयन् ।
अग्निष्टे हस्तमग्रभीत्सोमस्ते हस्तमग्रभीत्सविता ते
हस्तमग्रभीत्सरस्वती ते हस्तमग्रभीत्पूषा ते हस्तमग्रभीदर्यमा ते हस्तमग्रभीदःशुस्ते
हस्तमग्रभीद्भगस्ते हस्तमग्रभीन्मित्रस्ते
हस्तमग्रभीन्मित्रस्त्वमसि धर्मणाऽग्निराचार्यस्तव । अग्रये त्वा परिददाम्यसौ
सोमाय त्वा परिददाम्यसौ सवित्रे त्वा परिददाम्यसौ
सरस्वत्यै त्वा परिददाम्यसौ मृत्यवे त्वा परिददाम्यसौ यमाय त्वा परिददाम्यसौ गुदाय
त्वा परिददाम्यसावन्तकाय त्वा परिददाम्यसावद्भ्यस्त्वा
परिददाम्यसावोषधीभ्यस्त्वा परिददाम्यसौ पृथिव्यै त्वा सर्वैश्वानरायै परिददाम्यसौ ।
देवस्य त्वा सवितुः प्रसव उपनयेऽसौ । सुप्रजाः
प्रजया भूयास्सुवीरो वीरैस्सुवर्चा वर्चसा सुपोषः पोषैः । ब्रह्मचर्यमागामुप
मानयस्व देवेन सवित्रा प्रसूतः । को नामास्यसौ नामाऽस्मि
कस्य ब्रह्मचार्यस्यसौ प्राणस्य ब्रह्मचार्यस्यसावेष ते देव सूर्य ब्रह्मचारी तं
गोपाय समामृतैष ते सूर्यपुत्रस्स दीर्घायुस्समामृत । याः
स्वस्तिमग्निर्वायुस्सूर्यश्चन्द्रमा आपोऽनु सञ्चरन्ति ताः स्वस्तिमनु सञ्चरासौ
। अर्द्धनामद्धपते श्रेष्ठस्यार्द्धनः पारमशीय ॥ (३)

३०३००

समामृत द्वे च ॥ (३)

इति द्वितीयप्रश्ने तृतीयः खण्डः ॥

२०४०१

योगैयोगे त्वस्तरमिममग्र आयुषे वर्चसे कृधीति द्वे । शतमिन्नु शरदो अन्ति देवा यत्रा नश्चक्रा
जरसन्तनूनाम् ।

पुत्रासो यत्र पितरो भवन्ति मा नो मद्भ्या रीरिषतायुर्गन्तोः । अग्रिष्ट आयुः
प्रतरां दधात्वग्रिष्टे पुष्टिं प्रतरां कृणोतु । इन्द्रो मरुद्भिर्ऋतुधा
कृणोत्वादित्यैस्ते वसुभिरा दधातु । मेधां मह्यमङ्गिरसो मेधाः सप्तऋषयो ददुः
। मेधां मह्यं प्रजापतिर्मेधामग्रिर्ददातु मे । अप्सुरासु या मेधा
गन्धर्वेषु च यद्यशः । दैवी या मानुषी मेधा सा मामा विशतादिह । इमं मे वरुण
तत्त्वा यामि त्वन्नो अग्रे स त्वन्नो अग्रे त्वमग्रे अयासि ।
राष्ट्रभृदस्याचार्यासन्दी मा त्वद्योषम् । तत्सवितुर्वरेण्यमित्येषा । अवृधम्सौ
सौम्य प्राणस्वं मे गोपाय । ब्रह्मण आणी स्थः ॥ (४)

४०४००

त्वमग्रे अयासि चत्वारि च । (४)

इति द्वितीयप्रश्ने चतुर्थः खण्डः ॥

२०५०१

सुश्रवस्सुश्रवसं मा कुरु यथा त्वः सुश्रवस्सुश्रवा अस्येवमहः सुश्रवस्सुश्रवा
भूयासं यथा त्वः सुश्रवस्सुश्रवा देवानां निधिगोपोऽस्येवमहं
ब्राह्मणानां ब्रह्मणो निधिगोपो भूयासम् । स्मृतञ्च मेऽस्मृतञ्च मे तन्म उभयं
व्रतं निन्दा च मेऽनिन्दा च मे तन्म उभयं व्रत श्रद्धा च
मेऽश्रद्धा च मे तन्म उभयं व्रतं विद्या च मेऽविद्या च मे तन्म उभयं व्रत
श्रुतञ्च मेऽश्रुतञ्च मे तन्म उभयं व्रतः सत्यञ्च मेऽनृतञ्च मे तन्म
उभयं व्रतं तपश्च मेऽतपश्च मे तन्म उभयं व्रतं व्रतञ्च मेऽव्रतञ्च मे तन्म
उभयं व्रतं यद्ब्राह्मणानां ब्रह्मणि व्रतम् । यदग्रेस्सेन्द्रस्य सप्रजापतिकस्य
सदैवस्य सदैवराजस्य समनुष्यस्य समनुष्यराजस्य सपितृकस्य सपितृराजस्य सर्गन्धर्वाप्सरस्कस्य
। यन्म आत्मन आत्मनि व्रतन्तेनाहः
सर्वव्रतो भूयासम् । उदायुषा स्वायुषोदोषधीनाः रसेनोत्पर्जन्यस्य शुष्मेणोदस्थाममृताः
अनु । तच्चक्षुर्देवहितं पुरस्ताच्छुक्रमुञ्चरत् । पश्येम
शरदश्शतं जीवेम शरदश्शतं नन्दाम शरदश्शतं मोदाम शरदश्शतं भवाम शरदश्शतः
शृण्वाम शरदश्शतं प्रब्रवाम शरदश्शतमजीताः
स्याम शरदश्शतं ज्योक्च सूर्येन्दुशे । यस्मिन्भूतञ्च भव्यञ्च सर्वे लोकास्सुमाहिताः

। तेनं गृहामि त्वामहं मह्यं गृहामि त्वामहं प्रजापतिना
त्वा मह्यं गृहाम्यसौ ॥ (५)

५०५००

सुश्रवो नव ॥ (५)

इति द्वितीयप्रश्ने पञ्चमः खण्डः ।

२०६०१

परिं त्वाऽग्रे परिमृजाम्यार्युषा च धनेन च । सुप्रजाः प्रजया भूयासः सुवीरो वीरैस्सुवर्चा
वर्चसा सुपोषः पोषैस्सुगृहो गृहैस्सुपतिः पत्या
सुमेधा मेधया सुब्रह्मा ब्रह्मचारिभिः । अग्रये समिधमाहार्षं बृहते जातवेदसे
। यथा त्वमग्रे समिधा समिद्ध्यसं एवं मामार्युषा वर्चसा
सून्या मेधया प्रजया पशुभिर्ब्रह्मवर्चसेनात्राद्येन समेधय स्वाहा । एधोऽस्येधिषीमहि
स्वाहा । समिदसि समेधिषीमहि स्वाहा । तेजोसि तेजो
मयि धेहि स्वाहा । अपो अद्यान्वचारिषः रसेन समसृक्षमहि । पर्यस्वाः अग्र आगमन्तं
मा सःसृज वर्चसा स्वाहा । सं माऽग्रे वर्चसा सृज
प्रजया च धनेन च स्वाहा । विद्युन्मे अस्य देवा इन्द्रो विद्यात्सुहरिषिभिः
स्वाहा । अग्रये बृहते नाकाय स्वाहा । द्यावापृथिवीभ्याः स्वाहा ।
एषा ते अग्रे समित्तया वर्द्धस्व चाप्यायस्व च तयाऽहं वर्धमानो भूयासमाप्यार्यमानश्च
स्वाहा । यो माऽग्रे भागिनः सन्तमथाभागञ्चिकीर्षति ।
अभागमग्रे तं कुरु मामग्रे भागिनं कुरु स्वाहा । समिधमाधायग्रे सर्वव्रतो
भूयासु स्वाहा । ब्रह्मचार्यस्यपोऽशान् कर्म कुरु मा सुषुप्याः ।
भिक्षाचर्यञ्जराचार्याधीनो भव । यस्य ते प्रथमवास्यः हरामस्तं त्वा विश्वे अवन्तु
देवाः । तन्त्वा भ्रातरस्सुवृधो वर्धमानमनु जायन्तां
बृहवस्सुजातम् ॥ (६)

६०६००

धनेन च स्वाहा देवा एकञ्च ॥ (६)

इति द्वितीयप्रश्ने षष्ठः खण्डः ।

२०७०१

इम स्तोममरुहते जातवेदसे रथमिव संमहेमा मनीषया । भद्रा हि नः प्रमतिरस्य
सःसद्यग्रे सख्ये मारिषामा वयं तव । त्र्यायुषं जमदग्नेः
कश्यपस्य त्र्यायुषम् । यद्वेवानां त्र्यायुषन्तन्मे अस्तु त्र्यायुषम् । शिवो नामासि

स्वर्धितिस्ते पिता नमस्ते अस्तु मा मां हिंसीः । उष्णेन
 वायवुदकेनेत्येषः । इदमहममुष्यामुष्यायणस्य पाप्मानमुपगूहाम्युत्तरोऽसौ द्विषद्भ्यः
 । आपो हि ष्ठा मयोभुव इति तिस्रो हिरण्यवर्णाश्शुचयः
 पावका इति तिस्रः । अन्नाद्याय व्यूहद्धं दीर्घायुरहमन्नादो भूयासम् । सोमो
 राज्ञाऽयमागमथ्स मे मुखं प्रवेक्ष्यति भगेन सहवर्चसा । सोमस्य
 तनूरसि तनुवं मे पाहि स्वामां तनूराविश । नमो॑ ग्रहाय चाभिग्रहाय च । नमश्शाकजञ्जुभाभ्याम्
 । नमस्ताभ्यो देवताभ्यो या अभिग्राहिणीः ।
 अफसरस्सु यो गन्धो गन्धर्वेषु च यद्यशः । दैवो यो मानुषो गन्धस्स मां गन्धस्सुरभिर्जुषताम्
 । इयमोषधे त्रायमाणा सहमाना सहस्वती ।
 सा मां हिरण्यवर्चसं ब्रह्मवर्चसिनं मा करोतु । अपाशोऽस्युरो मे मा संशारीः । शिवो
 मोपतिष्ठस्व दीर्घायुत्वाय शतशारदाय । शतं शरद्भ्य
 आयुषे वर्चसे जीवात्वै पुण्याय । रेवतीस्त्वा व्यक्ष्णन्नित्येताः ॥ (७)

२०७००

सहवर्चसा शतशारदाय द्वे च ॥ (७)

इति द्वितीयप्रश्ने सप्तमः खण्डः ।

२०८०१

आयुष्यं वर्चस्यं सुवीर्यं रायस्पोषमौद्धिद्यम् । इदं हिरण्यं जैत्र्यायाविशतान्माम्
 । उच्चैर्वादि पृतनाजि संत्रासाहं धनञ्जयम् । सर्वास्समृद्धीर्
 ऋद्धयो हिरण्येऽस्मिन्स्समार्हिताः । शुनमहं हिरण्यस्य पितुरिव नामाग्रभैषम् ।
 तं मां हिरण्यवर्चसं पूरुषु प्रियं कुरु । प्रियं मां देवेषु कुरु
 प्रियं मां ब्रह्मणे कुरु । प्रियं विश्वेषु शूद्रेषु प्रियं राजसु मा कुरु । या तिरश्चीं
 निपद्यसेऽहं विधरणी इति । तां त्वां घृतस्य धारया यजे
 स्रारधनीमहम् । स्रारधन्यै देव्यै स्वाहा । प्रसारधन्यै देव्यै स्वाहा । सम्राजञ्च
 विराजञ्चाभिश्चीर्या च नो गृहे । लक्ष्मी राष्ट्रस्य या मुखे तया
 मां संसृजामसि । शुभिके शिर आरोह शोभयन्ती मुखं मम । मुखं हि मम शोभय भूयांसञ्च
 भगं कुरु । यामाहंरञ्जमदग्निश्चद्वायै कामायान्यै ।
 इमान्तामपि नह्येऽहं भगेन सहवर्चसा । यदाञ्जनं त्रैककुदं जातं हिमवत उपरि ।
 तेन वामाञ्जे तेजसे वर्चसे भगाय च ॥ (८)

२०८००

स्रारधनीमहं भगाय च । (८)

२०९०१

इति द्वितीयप्रश्ने अष्टमः खण्डः ॥

मयि पर्वतपूरुषम् । मयि पर्वतवर्चसम् । मयि पर्वतभेषजम् । मयि पर्वतायुषम् । यन्मे वर्चः

पुरागतमात्मानमुपतिष्ठति । इदन्तत्पुनराददे

दीर्घायुत्वायु वर्चसे । प्रतिष्ठे स्थो देवतानां मा मा सन्तामम् । प्रजापतेश्शरणमसि

ब्रह्मणश्छुद्विर्विश्वजनस्य छायाऽसि सर्वतो मा पाहि ।

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामा ददे द्विषुतो

वधायेन्द्रस्य वज्रोऽसि वार्त्रेऽशर्म मे भव यत्पापन्तन्निवारय ।

देवीष्वडुर्वीरित्येषा । राष्ट्रभृदस्याचार्यासुन्दी मा त्वद्योषः राष्ट्रभृदसि सम्राडासुन्दी

मा त्वद्योषः राष्ट्रभृदस्यधिपत्यासुन्दी मा त्वद्योषम् ।

आपः पादावनेजनीद्विषन्तं नाशयन्तु मे । अस्मिन्कुले ब्रह्मवर्चस्यसानि । मयि महो

मयि यशो मयीन्द्रियं वीर्यम् । आमाऽगुन् यशसा

वर्चसा सःसृज पर्यसा तेजसा च । तं मा प्रियं प्रजानां कुर्वधिपतिं पशूनाम् ।

विराजो दोहोऽसि विराजो दोहमशीय मम् पद्याय विराज ।

समुद्रं वः प्रहिणोमि स्वां योनिमपि गच्छत । अच्छिद्रः प्रजया भूयासं मा परां सेचि मत्पर्यः ॥ (९)

२०९००

एषा नव च ॥ (९)

इति द्वितीयप्रश्ने नवमः खण्डः ।

२१००१

त्रय्यै विद्यायै यशोऽसि यशसो यशोसि ब्रह्मणो दीप्तिरसि । तं मा प्रियं प्रजानां

कुर्वधिपतिं पशूनाम् । आमागुन्नित्येषा । अमृतोपस्तरणमसि ।

अमृतापिधानमसि । यन्मधुनो मध्व्यं परममन्नाद्यं वीर्यम् । तेनाहं मधुनो मध्व्येन

परमेणान्नाद्येन वीर्येण परमोऽन्नादो मध्व्योऽसानि ।

गौरस्यपहतपाप्माऽप पाप्मानञ्जहि मम चामुष्यं च । अग्निः प्राश्नातु प्रथमस्स हि

वेदु यथा हविः । अरिष्टमुस्माकं कृण्वन् ब्राह्मणो ब्राह्मणेभ्यः ।

यज्ञो वर्द्धतां यज्ञस्य वृद्धिमनु वर्द्धापचितिरस्यपचितं मा कुर्वपचितोहं मनुष्येषु

भूयासम् । गौर्धेनुभूव्या माता रुद्राणां दुहिता वसूनाः स्वसाऽऽ

दित्यानाममृतस्य नाभिः । प्रणुवोचञ्चिकितुषु जनाय मागामनागामदितिं वधिष्ट

। पिबतूदकं तृणान्यत्तु । ओमुत्सृजत । भूतम् । सुभूतम् ।

सा विराट् । तन्मा क्षायि । तस्य तेऽशीय । तन्म् ऊर्जधाः । ओं कल्पयत ॥ (१०)

२१०००

ब्राह्मणेभ्योऽशीय द्वे च ॥ (१०)

इति द्वितीयप्रश्ने दशमः खण्डः ।

२११०१

धाता ददातु नो रयिमिति चतस्रो यस्त्वा हृदा कीरिणेति चतस्रः । भूर्भुवस्सुवो राकामहं
यास्ते राके । यौगन्धरिरेव नो राजेति
साल्वीरवादिषुः । विवृत्तचक्रा आसीनास्तीरेण यमुने तव । सोम एव नो राजेत्याहुः ब्राह्मणीः
प्रजाः । विवृत्तचक्रा आसीनास्तीरेणासौ
तव । पुंसुवनमसि । आभिष्ट्वाहं दशभिरभिमृशामि दशमास्याय सूतवे । यथैव
सोमः पवते यथा समुद्र एजति । एवन्ते गर्भ एजतु सह
जरायुणा निष्क्रम्य प्रतितिष्ठतु । आयुषि ब्रह्मवर्चसि यशसि वीर्येऽन्नाद्ये ।
दश मासाञ्छशयानो धात्रा हि तथा कृतम् । ऐतु गर्भो अक्षितो
जीवो जीवन्त्याः । आयमनीर्यमयत् गर्भमापो देवीस्सरस्वतीः । ऐतु गर्भो अक्षितो जीवो
जीवन्त्याः । तिलदेऽवपद्यस्व न मांसमसि
नो दलम् । स्थवित्र्यवपद्यस्व न मांसेषु न स्नावसु न बद्धमसि मज्जसु । निरैतु
पृश्निशेवल्ः शुने जराय्वत्तवे ॥ (११)

२११००

प्रतितिष्ठत्वष्टौ च ॥ (११)

इति द्वितीयप्रश्ने एकादशः खण्डः ॥

२१२०१

दिवस्परीत्येषोऽनुवाकः । अस्मिन्नहं सहस्रं पुष्याम्येधमानस्स्वे वशे । अङ्गादङ्गात्संभवसि
हृदयादधि जायसे । आत्मा वै पुत्रनामाऽसि
स जीव शरदश्शतम् । अश्मा भव परशुर्भुव हिरण्यमस्तृतं भव । पशूनान्त्वा हिङ्गारेणाभि
जिघ्राम्यसौ । मेधान्ते देवस्सविता मेधान्देवी
सरस्वती । मेधान्ते अश्विनौ देवावार्धत्तां पुष्करस्रजा । त्वयि मेधां त्वयि प्रजां
त्वय्यग्निस्तेजो दधातु । त्वयि मेधां त्वयि प्रजां त्वयीन्द्र
इन्द्रियं दधातु । त्वयि मेधां त्वयि प्रजां त्वयि सूर्यो भ्राजो दधातु । क्षेत्रियै
त्वा निर्ऋत्यै त्वा द्रुहो मुञ्चामि वरुणस्य पाशात् । अनागसं
ब्रह्मणे त्वा करोमि शिवे ते द्यावापृथिवी उभे इमे । शन्ते अग्निस्सहाद्भिरस्तु
शं द्यावापृथिवी सहौषधीभिः । शमन्तरिक्षं सह वातेन ते

शन्ते चतस्रः प्रदिशो भवन्तु । या दैवीश्चतस्रः प्रदिशो वातपत्नीरभि सूर्यो विचष्टे
 । तासान्त्वा जरस् आ दधामि प्र यक्ष्म एतु निर्ऋतिं
 पराचैः । अमोचि यक्ष्माद्दुरितादवर्त्यै द्रुहः पाशान्निर्ऋत्यै चोदमोचि । अहा अवर्तिमविदथस्योनमप्यभूद्ध्रे
 सुकृतस्य लोके । सूर्यमृतन्तमसो
 ग्राह्या यद्वेवा अमुञ्चन्नसृजन्व्येनसः । एवमहमिमं क्षेत्रियाज्जामिशःसाद्द्रुहो
 मुञ्चामि वरुणस्य पाशात् । भूस्स्वाहा भुवस्स्वाहा सुवस्स्वाहोः स्वाहा ॥ (१२)

२१२००

इन्द्रियं दधात्वेनसो द्वे च ॥ (१२)

इति द्वितीयप्रश्ने द्वादशः खण्डः ॥

२१३०१

मा ते कुमारः रक्षोवधीन्मा धेनुरत्यासारिणी । प्रिया धनस्य भूया एधमाना स्वे
 गृहे । अयं कुमारो जरां धयतु दीर्घमायुः । यस्मै त्व
 स्तनप्रप्यायायुर्वचो यशो बलम् । यद्भूमेर्हृदयन्दिवि चन्द्रमसि श्रितम् । तदुर्विपश्यं
 माऽहं पौत्रमघः रुदम् । यत्ते सुसीमे हृदयं वेदाहं तत्
 प्रजापतौ । वेदाम् तस्य ते वयं माऽहं पौत्रमघः रुदम् । नामयति न रुदति यत्र वयं
 वंदामसि यत्र चाभिमृशामसि । आपस्सुप्तेषु जाग्रत्
 रक्षांसि निरितो नुदद्भम् । अयं कलिं पतयन्त श्वानमिवोदद्भम् । अजां वाशितामिव
 मरुतः पर्याद्धु स्वाहा । शण्डेरथशण्डिकेर उलूखलः ।
 च्यवनो नश्यतादितः स्वाहा । अयश्शण्डो मर्क उपवीर उलूखलः । च्यवनो नश्यतादितः
 स्वाहा । केशिनीश्वलोमिनीः खजापोऽजोप
 काशिनीः । अपेतु नश्यतादितस्स्वाहा । मिश्रवाससः कौबेरका रक्षोराजेन प्रेषिताः ।
 ग्रामः सजानयो गच्छन्तीच्छन्तोऽपरिदाकृतान्स्वाहा ।
 एतान्मृतैतान्गृहीतेत्ययं ब्रह्मणस्पुत्रः । तानग्निः पर्यसरत्तानिन्द्रस्तान्बृहस्पतिः
 । तानहं वेद ब्राह्मणः प्रमृशतः कूटदन्तान् विकेशान्
 लंबनस्तनान्स्वाहा ॥ (१३)

२१३००

निरितो नुदद्भु स्वाहा त्रीणि च । (१३)

इति द्वितीयप्रश्ने त्रयोदशः खण्डः ॥

२१४०१

नक्तञ्चारिण उरस्पेशाञ्छूलहस्तान्कपालपान् । पूर्वं एषां पितेत्युञ्चैश्रव्यकर्णकः

। माता जघन्या सर्पति ग्रामे विधुरमिच्छन्ती स्वाहा ।
निशीथचारिणी स्वसा सन्धिना प्रेक्षते कुलम् । या स्वपन्तं बोधयति यस्यै
विजातायां मनः । तासां त्वं कृष्णवर्त्मने क्लोमान् हृदयं
यकृत् । अग्रे अक्षीणि निर्दह स्वाहा । अङ्गादङ्गात्संभवसि हृदयादधि जायसे । वेदो
वै पुत्रनामाऽसि स जीव शरदश्शतम् । अश्मा
भवेत्येषा । अग्रिरायुष्मानिति पञ्च । सर्वस्माद्वात्मनस्संभूताऽसि सा जीव शरदश्शतम्
। भूरुपां त्वौषधीनां रसं प्राशयामि शिवास्तु आप्
ओषधयस्सन्त्वनमीवास्तु आप् ओषधयस्सन्त्वसौ । भुवोऽपां सुवरोपां भूर्भुवस्सुवरोपां त्वौषधीनां
रसं प्राशयामि शिवास्तु आप्
ओषधयस्सन्त्वनमीवास्तु आप् ओषधयस्सन्त्वसौ । उष्णेन वायवुदुकेनेत्येषः ॥ (१४)

२१४००

एषा पञ्च च ॥ (१४)

इति द्वितीयप्रश्ने चतुर्दशः खण्डः ॥

२१५०१

यद्भूमैः क्रूरं तदितो हरामि पराचीन्निर्ऋतिं निर्वाहयामि । इदं श्रेयोऽवसानुमार्गम्
देवा गोमदश्र्वावदिदमस्तु प्र भूम । स्योना पृथिवि
भवानृक्षरा निवेशनी । यच्छा नृशर्म सप्रथाः । इहैव तिष्ठ निर्मिता तिल्वला
स्यादिरावती । मद्भये ताल्यस्य तिष्ठान्मा त्वा प्रापन्नघायवः ।
आ त्वा कुमारस्तरुण आ वृथ्सो जगता सह । आ त्वा परिस्रुतः कुंभा आ दुध्नः कलशीरयन्
। ऋतेन स्थूणावधिरौह वःशोग्रो विराजन्नपसेध
शत्रून् । ब्रह्म च ते क्षत्रञ्च पूर्वे स्थूणे अभिरक्षतु । यज्ञश्च दक्षिणाश्च
दक्षिणे । इषश्चोर्जश्चापरे । मित्रश्च वरुणश्चोत्तरे । धर्मस्ते स्थूणा राजश्रीस्ते
स्तूपः । उद्भिद्यमाण उद्धर पाप्मनो मा यदविद्वान्यच्च विद्वांश्चकार । अह्ना
यदेनः कृतमस्ति पापं रात्र्या यदेनः कृतमस्ति पापं सर्वस्मान्मोद्धृतो
मुञ्च तस्मात् । इन्द्रस्य गृहा वसुमन्तो वरूथिनस्तानहं सुमनसः प्रपद्ये । अमृताहुतिममृतायाञ्जुहोम्यग्निं
पृथिव्याममृतस्य जित्यै" । तयाऽनुन्तं
काममहञ्जयानि प्रजापतिर्यं प्रथमो जिगायाग्निमग्नौ स्वाहा । अन्नपत् इत्येषा
। अरिष्टा अस्माकं वीरास्सन्तु मा परा सेचि मे धनम् ।
भूमिर्भूमिमगान्माता मातरुमप्यगात् । भूयास्म पुत्रैः पशुभिर्यो नो द्वेष्टि स
भिद्यताम् । वास्तोष्पत् इति द्वे । वास्तोष्पते प्रतरणो न एधि

गोभिरश्वेभिरिन्दो । अजरासस्ते सुख्ये स्याम पितेव पुत्रान् प्रति नो जुषस्व । अमीवहा
वास्तोष्पते विश्वा रूपाण्या विशान् । सखा सुशेव
एधि नः । शिवः शिवम् ॥ (१५)

२१५००

अभिरक्षत्वेषा नव च ॥ (१५)

इति द्वितीयप्रश्ने पञ्चदशः खण्डः ॥

२१६०१

कूर्कुरस्सुकूर्कुरः कूर्कुरो वालबन्धनः । उपरिष्टाद्यदेजाय तृतीयस्या इतो
दिवः । औलब इत्तमुपाह्व यथार्जीञ्छ्यामशशबलः । अधोराम
उलुंबलस्सारमेयो ह धावति समुद्रमवचाकशत् । बिभ्रन्निष्कञ्च रुक्मञ्च शुनामग्रः
सुबीरिणः । सुबीरिण सृज सृज शुनक सृजैकत्रात्य
सृजच्छत् । तथ्सत्यं यत्वेन्द्रोऽब्रवीद्वाः स्पाशयस्वेति तास्त्व स्पाशयित्वाऽऽगच्छस्त्वन्त्वाऽब्रवीदविदु
हा (३) इत्यविदुः हीति वरं

वृणीष्वेति कुमारमेवाहं वरं वृण इत्यब्रवीः । विगृह्य ब्राह्मणं प्लवसे द्यामवचाकशत्

। बिभ्रन्निष्कञ्च रुक्मञ्च शुनामग्रः सुबीरिणः । सुबीरिण

सृज सृज शुनक सृजैकत्रात्य सृजच्छत् । तथ्सत्यं यत् सारमा माता लोहितः पिता ।

अमी एकं सरस्यका अवधावत तृतीयस्या इतो

दिवः । तेकश्च ससरमतण्डश्च तूलश्च वितूलश्चार्जुनश्च लोहितश्च । दुला ह नाम

वो माता मन्थाकको ह वः पिता । सन्तक्षा हन्ति चक्रीवो

न सीसरीदत । छदपेहि सीसरम सारमेय नमस्ते अस्तु सीसर । समश्वा वृषणः पदो न सीसरीदत ।

छदपेहि सीसरम सारमेय नमस्ते

अस्तु सीसर । श्वानमिच्छादन्न पुरुषञ्छत् । एते ते प्रतिदृश्येते समानवसने उभे । ते

अहः सारयेण मुसलेनावहन्युलूखले । हतशशङ्को

हतशशङ्कपिता हतशशङ्ककुतुर्वकः । अप्येषां स्थपतिर्हतः । ऋषिर्बोधः प्रबोधस्वप्नो

मातरिश्वी । ते ते प्राणान्स्परिष्यन्ति मा भैषीर्न मरिष्यसि ।

जग्धो मशको जग्धा वितृष्टिर्जग्धो व्यद्भुरः स्वाहा । जग्धो व्यद्भुरो जग्धो मशको

जग्धा वितृष्टिस्स्वाहा । जग्धा वितृष्टिर्जग्धो व्यद्भुरो जग्धो

मशकस्स्वाहा ॥ (१६)

२१६००

सृजच्छदुभे अष्टौ च ॥ (१६)

इति द्वितीयप्रश्ने षोडशः खण्डः ॥

२१७०१

इन्द्रं जहि दन्दुशूकं पक्षिणं यस्सरीसृपः । दंक्ष्यन्तञ्च दशन्तञ्च सर्वाः स्तानिन्द्र
जंभयु स्वाहा । अप्सुजातु सरैवृद्ध देवानामपिहस्त्य । त्वमग्र
इन्द्र प्रेषितुस्स नो मा हिंसीः स्वाहा । त्राणमसि परित्राणमसि परिधिरसि । अन्नैर्न
मनुष्याः स्नायसे तृणैः पशून्नातेन सर्पान् यजेन देवान्स्वधया
पितृन्स्वाहा । तत्सत्यं यत्तेऽमावास्यायाञ्च पौर्णमास्याञ्च विषबलिः हरन्ति
सर्वं उदरसर्पिणः । तत्ते प्रेरते त्वयि संविशन्ति त्वयि नस्सतस्त्वयि
सुद्धो वृषाभ्यो नः परिदेहि । नमो अस्तु सर्पेभ्य इति तिस्रः । नमो अस्तु सर्पेभ्यो
ये पार्थिवा य आन्तरिक्ष्या ये दिव्या ये दिश्याः । तेभ्य
इमं बलिः हरिष्यामि । तेभ्य इमं बलिमहार्षम् । तक्षक वैशालेय धृतराष्ट्रैरावत
स्ते जीवास्त्वयि नस्सतस्त्वयि सुद्धो वृषाभ्यो नः परिदेहि ।
धृतराष्ट्रैरावत तक्षकस्ते वैशालेयो जीवास्त्वयि नस्सतस्त्वयि सुद्धो वृषाभ्यो
नः परिदेहि । अहिःसातिबलस्ते जीवास्त्वयि नस्सतस्त्वयि सुद्धो
वृषाभ्यो नः परिदेहि । अतिबलाहिःसस्ते जीवास्त्वयि नस्सतस्त्वयि सुद्धो
वृषाभ्यो नः परिदेहि । ये दन्दुशूकाः पार्थिवास्ताःस्त्वमितः पुरो गव्यूतिं निवेशय ।
सन्ति वै नशशफिनस्सन्ति दुण्डिनस्ते वो नेद्धिनसान्येद्युयमस्मान् हिनसात
। समीची नामासि प्राची दिग्घेतयो नाम स्थेति द्वादश पर्यायाः ।
अपश्वेतपदा जहि पूर्वैण चापरेण च । सप्त च मानुषीरिमास्तिस्त्रश्च राजबन्धवीः
। न वै श्वेतस्याद्भ्याचारेऽहिर्जुघान कञ्चन । श्वेताय वैदुर्वाय
नमो नमः श्वेताय वैदुर्वाय ॥(१७)

२१७००

दिश्या अपरेण च त्रीणि च ॥ (१७)

इति द्वितीयप्रश्ने सप्तदशः खण्डः ॥

२१८०१

परमेष्ठ्यसि परमां माः श्रियं गमय । प्रत्यर्वरूढो नो हेमन्तः । प्रतिक्षत्रे प्रतितिष्ठामि
राष्ट्रे । प्रत्यश्वेषु प्रतितिष्ठामि
गोषु । प्रतिप्रजायां प्रतितिष्ठामि भव्ये । इह धृतिरिह विधृतिः । इह रन्तिरिह
रमतिः । स्योना पृथिवि बडित्था पर्वतानामिति द्वे ।
आ त्वा वहन्तु हरयस्सचैतसश्श्वेतैरश्वैस्सह केतुमद्भिः । वाताजिरैर्मम हव्याय

शर्व । उपस्पृशतु मीढ्वान्मीढुषे स्वाहोपस्पृशतु मीढुषी
 मीढुष्यै स्वाहा । ज्यन्तोपस्पृश ज्यन्ताय स्वाहा । भ्वाय देवाय स्वाहा शर्वाय
 देवाय स्वाहेशानाय देवाय स्वाहा पशुपतये देवाय
 स्वाहा रुद्राय देवाय स्वाहोग्राय देवाय स्वाहा भीमाय देवाय स्वाहा महते
 देवाय स्वाहा । भवस्य देवस्य पत्यै स्वाहा शर्वस्य देवस्य
 पत्यै स्वाहेशानस्य देवस्य पत्यै स्वाहा पशुपतेर्देवस्य पत्यै स्वाहा रुद्रस्य
 देवस्य पत्यै स्वाहोग्रस्य देवस्य पत्यै स्वाहा भीमस्य देवस्य
 पत्यै स्वाहा महतो देवस्य पत्यै स्वाहा । ज्यन्ताय स्वाहा । अग्रये स्विष्टकृते
 सुहुतहुत आहुतीनां कामानां समर्द्धयित्रे स्वाहा । स्वस्ति
 नः पूर्णमुखः परिक्रामतु । गृहपोपस्पृश गृहपाय स्वाहा । गृहप्युपस्पृश गृहप्यै
 स्वाहा । घोषिणु उपस्पृशत घोषिभ्यः स्वाहा । श्वासिन्
 उपस्पृशत श्वासिभ्यः स्वाहा । विचिन्वन्त उपस्पृशत विचिन्वद्भ्यः स्वाहा । प्रपुन्वन्त
 उपस्पृशत प्रपुन्वद्भ्यः स्वाहा । समुश्नन्त उपस्पृशत
 समुश्नद्भ्यः स्वाहा । देवसेना उपस्पृशत देवसेनाभ्यः स्वाहा । या आख्याता याश्चानाख्याता
 देवसेना उपस्पृशत देवसेनाभ्यः स्वाहा ।
 द्वारापोपस्पृश द्वारापाय स्वाहा । द्वाराप्युपस्पृश द्वाराप्यै स्वाहा । अन्वासारिणु
 उपस्पृशतान्वासारिभ्यस्स्वाहा । निषङ्गिणुपस्पृश निषङ्गिणे
 स्वाहा । नमो निषङ्गिण इषुधिमते क्षेत्रस्य पतिना व्यमिति द्वे ॥ (१८)

२१८००

हव्याय शर्व घोषिभ्यः स्वाहा निषङ्गिणे स्वाहैकञ्च ॥ (१८)

इति द्वितीयप्रश्ने अष्टादशः खण्डः ॥

२१९०१

यन्मै माता प्रल्लोभु चरत्यननुव्रता । तन्मे रेतः पिता वृङ्गामाभुरन्योऽवपद्यताममुष्मै
 स्वाहा । यास्तिष्ठन्ति या धावन्ति या आर्द्रोघ्नीः

परितस्थुषीः । अद्भिर्विश्वस्य भर्त्रीभिरन्तरन्यं पितुर्दधेऽमुष्मै स्वाहा

। यन्मै पितामही प्रल्लोभु चरत्यननुव्रता । तन्मे रेतः पितामहो

वृङ्गामाभुरन्योऽवपद्यताममुष्मै स्वाहा । अन्तर्दधे पर्वतैरन्तर्मह्या पृथिव्या

। आभिर्दिग्भिरन्ताभिरन्तरन्यं पितामहादधेऽमुष्मै स्वाहा ।

यन्मै प्रपितामही प्रल्लोभु चरत्यननुव्रता । तन्मे रेतः प्रपितामहो वृङ्गामाभुरन्योऽवपद्यताममुष्मै
 स्वाहा । अन्तर्दधे ऋतुभिरहोरात्रैश्च

सन्धिभिः । अर्धमासैश्च मासैश्चान्तरुन्यं प्रपितामहादधेऽमुष्मै स्वाहा
 । ये चेह पितरो ये च नेह याश्च विद्म याः उं च न प्र विद्म ।
 अग्रे तान् वैत्थ यदि ते जातवेदस्तयां प्रत्त स्वधया मदन्तु स्वाहा । स्वाहा
 पित्रे पित्रे स्वाहा स्वाहा पित्रे पित्रे स्वाहा । स्वधा स्वाहाऽग्रये
 कव्युवाहनाय स्वधा स्वाहा । एष ते तत् मधुमाः ऊर्मिस्सरस्वान्यावान्गिश्च पृथिवी
 च तावत्यस्य मात्रा तावतीन्त एतां मात्रान्ददामि
 यथाऽग्निरक्षितोऽनुपदस्त एवं मह्यं पित्रेऽक्षितोऽनुपदस्तः स्वधा भवतां त स्वधां
 तैस्सहोपजीवर्चस्ते महिमैष ते पितामह मधुमाः
 ऊर्मिस्सरस्वान्यावान् वायुश्चान्तरिक्षञ्च तावत्यस्य मात्रा तावतीन्त एतां मात्रान्ददामि
 यथा वायुरक्षितोऽनुपदस्त एवं मह्यं
 पितामहायाक्षितोऽनुपदस्तः स्वधा भवतां त स्वधां तैस्सहोपजीव सामानि ते महिमैष
 ते प्रपितामह मधुमाः ऊर्मिस्सरस्वान्यावानादित्यश्च
 द्यौश्च तावत्यस्य मात्रा तावतीन्त एतां मात्रान्ददामि यथाऽऽदित्योऽक्षितोऽनुपदस्त
 एवं मह्यं प्रपितामहायाऽक्षितोऽनुपदस्तः स्वधा भवतां
 त स्वधां तैस्सहोपजीव यजूंषि ते महिमा ॥ (१९)

२१९००

अमुष्मै स्वाहा सप्त चं ॥ (१९)

इति द्वितीयप्रश्ने एकोनविंशः खण्डः ॥

२२००१

पृथिवी ते पात्रं द्यौरपिधानं ब्रह्मणस्त्वा मुखे जुहोमि ब्राह्मणानान्त्वा प्राणापानयोर्जुहोम्यक्षितमसि
 मेषां क्षेष्टा अमुत्रामुष्मिहोके । मार्जयन्तां
 मम पितरो मार्जयन्तां मम पितामहा मार्जयन्तां मम प्रपितामहाः । मार्जयन्तां
 मम मातरौ मार्जयन्तां मम पितामह्यो मार्जयन्तां मम
 प्रपितामह्यः । एतत्ते ततासौ ये च त्वामन्वेतत्ते पितामहासौ ये च त्वामन्वेतत्ते
 प्रपितामहासौ ये च त्वामनु । एतत्ते मातरसौ याश्च
 त्वा मन्वेतत्ते पितामह्यसौ याश्च त्वामन्वेतत्ते प्रपितामह्यसौ याश्च त्वामनु । मार्जयन्तां
 मम पितर इत्येते । ये च वोऽत्र ये चास्मास्वाशंसन्ते
 याश्च वोऽत्र याश्चास्मास्वाशंसन्ते ते च वहन्तां ताश्च वहन्तां तृप्यन्तु भवन्तुस्तृप्यन्तु
 भवत्युस्तृप्यन्तु तृप्यन्तु तृप्यन्तु । पुत्रान्पौत्रान्भि
 तृप्यन्तीरापो मधुमतीरिमाः । स्वधां पितृभ्यो अमृतं दुहाना आपो देवीरुभयास्तृप्यन्तु

। तृप्यत तृप्यत तृप्यत । प्राणे निर्विष्टोऽमृतं
 जुहोमि ब्रह्मणि म आत्माऽमृतत्वाय । यां जनाः प्रतिनन्दन्ति रात्रिं धेनुमिवायतीम्
 । संवत्सरस्य या पत्नी सा नो अस्तु सुमङ्गली स्वाहा ।
 वह वृषां जातवेदः पितृभ्यो यत्रैनान् वेत्थु निर्हितान्पराके । मेदसुः कूल्या उप
 तान्क्षरन्तु सत्या एषामाशिषस्सन्तु कामैस्स्वाहा । यां
 जनाः प्रतिनन्दन्तीत्येषा । इयमेव सा या प्रथुमा व्यौच्छदिति तिस्रः । एकाष्टकां
 पश्यत दोहमानामन्नं माऽसर्वद्घृतवत्स्वधावत् ।
 तद्वाह्न्यैरतिपूतमनन्तमक्षय्यमुष्मिँल्लोके स्फीतिं गच्छतु मे पितृभ्यः स्वाहा
 । औलूखला ग्रावाणो घोषमक्रत हविः कृण्वन्तः
 परिवत्सुरीणम् । एकाष्टका तपसा तप्यमाना संवत्सरस्य पत्नी दुदुहे प्रपीना । तं
 दोहमुपजीवाथ पितरस्सहस्रधारमुष्मिँल्लोके स्वाहा ॥ (२०)

२२०००

तृप्यत परिवत्सुरीणं त्रीणि च ॥ (२०)

इति द्वितीयप्रश्ने विंशः खण्डः ॥

२२१०१

उक्थ्यंश्चास्यतिरात्रश्च साद्यस्क्रोश्छन्दसा सह । अपूपघृताहुते नमस्ते अस्तु
 माऽसपिप्पले स्वाहा । भूः पृथिव्यग्निर्चामुं मयि कामं नियुनज्मि
 स्वाहा । भुवो वायुनाऽन्तरिक्षेण साम्नाऽमुं मयि कामं नियुनज्मि स्वाहा । स्वर्दिवाऽऽदित्येन
 यजुषाऽमुं मयि कामं नियुनज्मि स्वाहा ।
 जनदद्भिरथर्वाङ्गिरोभिर्मुं मयि कामं नियुनज्मि स्वाहा । रोचनायाजिरायाग्रये
 देवजातवे स्वाहा । केतवे मनवे ब्रह्मणे देवजातवे स्वाहा ।
 स्वधा स्वाहा । अग्रये कव्युवाहनाय स्वधा स्वाहा । अन्नमिव ते दृशे भूयासं वस्त्रमिव
 ते दृशे भूयासं वित्तमिव ते दृशे भूयासमाशेवं ते
 दृशे भूयास श्रद्धेवं ते दृशे भूयासम् । सस्रवन्तु दिशो महीस्समा धावन्तु सूनृताः
 । सर्वे कामा अभियन्तु मा प्रिया अभि रक्षन्तु मा प्रियाः ।
 यशोऽसि यशोऽहन्त्वयि भूयासमसौ । अङ्गौ न्यङ्गावभित् इत्येषा । अर्द्धनामर्द्धपते स्वस्ति
 मा संपारय । अयं वामश्विनौ रथो मा दुःखे
 मा सुखे रिषत् । अरिष्टस्वस्ति गच्छतु विविघ्ननृतनायतः । अश्वोऽसि हयोऽस्यत्योऽसि
 नरोऽस्यर्वाऽसि सप्तिरसि वाज्यसि वृषासि
 नृमणा असि ययुर्नामास्यादित्यानां पत्वाऽन्विहि । हस्तियशसमसि हस्तियशसी भूयासं

वहं कालु वह श्रियं माऽभि वह । इन्द्रस्य त्वा
वज्रेणाभि निदधाम्यसौ । अवजिह्वक निजिह्वकाव त्वा हविषा यजे । तथ्सत्यं यदहं ब्रवीम्यधरो
मदसौ वदाथ्स्वाहा । आ ते वाचमास्यान्दु
आ मनस्याः हृदयादधि । यत्र यत्र ते वाङ्महिता तां त् आददे । तथ्सत्यं यदहं ब्रवीम्यधरो मत्पद्यस्वासौ
॥ (२१)

२२१००

स्वधा स्वाहा श्रियं माऽभि वह षट्च ॥ (२१)

इति द्वितीयप्रश्ने एकविंशः खण्डः ॥

२२२०१

या त एषा रराट्या तनूर्मन्योर्मृद्धस्य नाशिनी । तान्देवा ब्रह्मचारिणो विनयन्तु

सुमेधसः । यत्त एतन्मुखेऽमृतः रराटमुदिव विद्धयति ।

वि ते क्रोधन्नयामसि गर्भमश्वतर्या इव । अवज्यामिव धन्वनो हृदो मृत्युं तनोमि ते

। इन्द्रापास्य फलिगमन्येभ्यः पुरुषेभ्योऽन्यत्र मत् ।

यदहं धनेन प्रपणश्चरामि धनेन देवा धनमिच्छमानः । तस्मिन्सोमो रुचमा दधात्वग्निरिन्द्रो

बृहस्पतिश्च स्वाहा । परि त्वा गिरैरमिहं परि

भ्रातुः परिष्वसुः । परि सर्वेभ्यो ज्ञातिभ्यः परिषीतुः क्रैष्यसि । शश्वत्परिकुपितेन

संक्रामेणाविच्छिदा । उलेन परिषीतोऽसि

परिषीतोऽस्युलेन । आवर्तन वर्तयेत्येषा । आवर्तने निवर्तन आवर्तन निवर्तनाय

स्वाहा । अनुपोऽहृदनुह्वयो निवर्तो वो न्यवीवृतत् ।

ऐन्द्रः परिक्रोशो वः परिक्रोशतु सर्वतः । यदि मामति मन्याद्वा अदेवा देववत्तरम्

। इन्द्रः पाशैः सिक्त्वावो मह्यमिद्वशमा नयाथ्स्वाहा ।

यदि वृक्षाद्यन्तरिक्षात्फलमभ्यपतत्तदु वायुरेव । यत्रास्पृक्षत्तनुवं

यत्र वास आपो बाधन्तां निरृतिं पराचैः । ये पक्षिणः पतरन्ति बिभ्यतो

निरृतेस्सह । ते मा शिवेन शग्मेन तेजसोन्दन्तु वर्चसा । दिवो नु मा बृहतो अन्तरिक्षादुपाः

स्तोको अभ्यपतच्छिवेन । समहमिन्द्रियेण

मनसा समागां ब्रह्मणा संपृञ्चानस्सुकृता कृतेन । इमं मे वरुण तत्त्वा यामि त्वन्नो

अग्रे स त्वन्नो अग्रे त्वमग्रे अयासि प्रजापते । सम्राजञ्च

व्याहृतीर्विहृताः । इमं जीवेभ्यः परिधिं दधामि मैषां नुगादपरो अर्द्धमेतत्

। शतं जीवन्तु शरदः पुरुचीस्तिरो मृत्युं दधतां पर्वतेन ॥ (२२)

२२२००

क्वैष्यसि पराचैरष्टौ च ॥ (२२)

इति द्वितीयप्रश्ने द्वाविंशः खण्डः ॥

२००००

उष्णेन पञ्चदशायुर्दा द्वाविंशतिरागन्त्रा द्वादश योगेयोगे चतुर्दश सुश्रवस्सुश्रवसन्नव

परित्वैकविंशतिरिम स्तोमं द्वाविंशतिरायुष्यं

विंशतिर्मय्येकान्नविंशतिस्त्रय्यै विद्यायै द्वाविंशतिर्धाता ददात्वष्टादश दिवस्परीति द्वाविंशतिर्मा ते

कुमारन्नयौविंशतिर्नक्तञ्चारिणः पञ्चदश यद्भूमेरेकान्नत्रिंशत् कूर्कुरोऽष्टाविंशतिरिन्द्रजहि

त्रयौविंशतिः परमेष्ठ्यसि परमामेकत्रिंशद्यन्मे माता

सप्तदश पृथिवी ते त्रयौविंशतिरुक्थ्यश्च षड्विंशतिर्या त एषाऽष्टाविंशतिर्द्वाविंशतिः ॥

उष्णेन धातोक्थ्यश्च द्वाविंशतिः ॥

उष्णेन दधतां पर्वतेन ॥

हरिः ओ(४)म् ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

एकाग्रिकाण्डे द्वितीयप्रश्नः समाप्तः ॥२